

STUDIEHANDLEDNING

Pengar och livet

Filmfakta

Ämne: Samhällskunskap

Ålder: Från 14 år (H, Gy, Vux)

Speltid: 40 minuter

Engelskt tal med svensk text

Producent: MEF, USA

Inlärningsmål

- Att leda till reflektion och diskussion kring pengars innebörd och vårt monetära system.

Undervisningen ska innehålla följande centrala innehåll enligt läroplan:

Samhällskunskap (högstadiet)

- Hur hushållens, företagens och det offentliga ekonomiska samman hänger samman. Orsaker till förändringar i samhällsekonomin och vilka effekter de kan få för individer och grupper.
- Hur länders och regioners ekonomier hänger samman och hur olika regioners ekonomier förändras i en globaliserad värld.

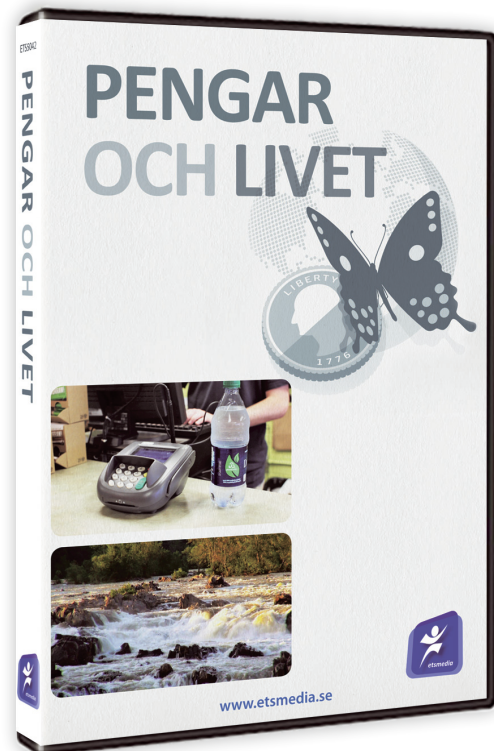
Samhällskunskap (gymnasiet)

- Kunskaper om historiska förutsättningar betydelse samt om hur olika ideologiska, politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.
- Förmåga att analysera samhällsfrågor och identifiera orsaker och konsekvenser med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder.
- Privatekonomi. Hushållets inkomster, utgifter, tillgångar och skulder. Konsumenträtt samt konsumtion i förhållande till behov och resurser. Hur privatekonomin påverkas av samhällsekonomiska förändringar

Producent: MEF, USA

Svensk distribution: © ETS Media, MMXIV

Filmnr: ETS5042

Filmens innehåll

Denna dokumentär ställer en provocerande fråga: kan vi se den ekonomiska krisen som en möjlighet? Filmen tar oss med på en resa, från ursprunget till pengar till den globala finanskrisen och hur vi kom hit. Intervjuer med experter vävs samman med privatpersoner och företag som vill omvandla sin relation till pengar.

Hur kan vi gå längre än att bara vara konsument, gäldenärer och borgenärer, för att istället använda pengarna till det vi verkligen bryr oss om som medborgare – nämligen människor? Kan vi designa ett monetärt system som främjar demokratisk jämlikhet?

Filmens kapitel:

Inledning

Del 1: Varför har vi pengar?

Del 2: Var står vi nu?

Del 3: Den nya ekonomin

© Rättigheterna till studiematerialet ägs av ETS Media AB. Du har rätt att använda dig av studiematerialet i samband med visning av programmet.

Diskussionsfrågor

Innan ni startar en diskussion kring filmen i gruppen är det viktigt att läraren/ledaren funderar igenom hur man ska hantera diskussionen och svaren. Dela gärna upp gruppen i mindre grupper och låt deltagarna först skriva ned sina svar. Frågorna nedan är indelade enligt filmens kapitel.

Inledning

- Hur viktigt är pengar i ditt liv?
- "Pengar har blivit viktigare än mänskligt liv" säger man i filmen. Vad tror du man menar med det?
- Vad vet du om den ekonomiska kraschen som inträffade 2008?
- Vad innebär det att ha kreditkortsskulder?

Del 1: Varför har vi pengar?

- Varför uppfann vi pengar?
- Jämför de symboler och bilder på mynt som fanns innan respektive efter romartiden. Vad är skillnaden och varför?
- Hur handlade vi med varandra innan den industriella revolutionen?
- Hur påverkade den industriella revolutionen vårt samhälle?
- "Nuvarande pengar har inget eget värde. Värdet finns av social konvention" säger man i filmen, vad menar man med det?

Del 2: Var står vi nu?

- "När banken ger lånet skapas bara själva lånesumman" – vad menas med det?
- Vad är ränta?
- Vad innebär en skuldbaserad ekonomi?
- Vad innebär konjunkturcykeln?
- Vad är BNP och vad används detta begrepp till?
- Vad innebär det att vi omvandlar naturliga resurser till tjänster och varor? Vad kan vara faran med det?
- I filmen säger man att grunderna i ekonomin är "resursers knapphet och våra omätliga önskemål" – vad menas med det?
- Hur kan man jämföra sparande med en blodpropp?
- Vad händer om vi slutar konsumera?
- Vilka slags budskap blir du utsatt för dagligen – för att du ska konsumera mer?

- Vilken slags ekonomisk politik förde USA:s president Reagan under 1980-talet?
- 1,4 miljarder människor lever på 1,25 dollar per dag. Hur mycket pengar är det i svenska kronor? Hur skulle du klara dig på så lite pengar?
- Hur kan man jämföra investeringsvärlden med ett globalt kasino?
- Vad menas med att tillväxten har frikopplat finanssektorn från realekonomin?
- Vad är derivat?
- Vad är den ekonomiska tillväxtmodellen?

Del 3: Den nya ekonomin

- Vad innebär det att vi går från ett industrisamhälle till ett tjänstesamhälle?
- Vad innebär det att skifta från synsättet "antingen du eller jag" till synsättet "både du och jag"?
- Vad är etiska fonder?
- Hur kan en marknad vara demokratisk?
- Rahul Browns tankar kring främlingar som han aldrig kommer träffa igen, har förändrats. Hur?
- När känner du rikedom i livet?

Allmänna diskussionsfrågor kring filmen

Reflektioner att jämföra med varandra och diskutera i klassen.

- Vad tyckte du om filmen?
- Vad försöker filmen förmedla?
- Var det någon information som var ny eller förvånande för dig?
- Vad fann du extra upprörande eller rörande? Varför?

Uppgifter

- Dela upp deltagarna i mindre grupper och gör grupparbeten om pengar och livet. Fundera på vad du lärt dig av filmen och vilka ämnen som berörts. Varje grupp formulerar en frågeställning att bygga sitt arbete kring.

Till exempel:

- Hur fungerar en tillväxtekonomi?
- Finns det alternativ till dagens tillväxtekonomi?
- Hur ser vår ekonomi ut i Sverige idag, jämfört med för hundra år sedan?

Leta fakta på internet, i böcker eller tidskrifter. Varje grupp presenterar sitt arbete för gruppen som Power Point, på stora ritblock, som blogg, hemsida eller tidning. Diskutera i klassen efter varje redovisning.

© Rättigheterna till studiematerialet ägs av ETS Media AB. Du har rätt att använda dig av studiematerialet i samband med visning av programmet.